

Beata Pusz

Zespół Szkół im. W.S. Reymonta w Częstochowie

EKOLOGIA WOKÓŁ RE:YMONTA

EDUKACJA EKOLOGICZNA

W roku szkolnym 1997/1998 zostało utworzone w ZS im. W. S. Reymonta (wówczas Zespół Szkół Odzieżowo-Włókienniczych) Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody. Dbamy o to, aby edukacja ekologiczna prowadzona była w sposób przemyślany, różnorodny, kompleksowy, ale i spontaniczny, jako szybka reakcja na zaistniałą sytuację. W przybliżaniu tematyki przyrodniczej i ekologicznej uczestniczą wszyscy nauczyciele przy wszechstronnym wsparciu ze strony dyrekcji szkoły. W naszych akcjach biorą również udział pracownicy administracji i obsługi. Staramy się łączyć zagadnienia ekologiczne z zainteresowaniami naszych uczniów, którzy przygotowują się do pracy jako projektanci mody, fryzjerzy, stolarze, krawcy, specjaliści marketingu.

UDZIAŁ W KONKURSACH

Każdego roku bierzemy udział w następujących konkursach:

- Konkursie podsumowującym pracę Szkolnych Kół Ligi Ochrony Przyrody Okręgu Częstochowskiego (czterokrotnie uzyskiwaliśmy miejsce pierwsze).
- Konkursie „Mój Las” organizowanym przez Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Leśnictwa i Drzewnictwa przy współudziale Ligi Ochrony Przyrody (trzykrotnie pierwsze miejsce w etapie regionalnym, a w roku szkolnym 2009/2010 uczennica naszej szkoły uzyskała drugie miejsce w etapie ogólnopolskim).

Anna Świąder – II miejsce w XXIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu „Mój Las” 2009/2010, na drugim planie red. Andrzej Zalewski

- Konkursie literackim „Przyroda moja miłość” organizowanym przez Zarząd Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Kielcach (corocznie wyróżnienia, a w roku 2004 trzecie miejsce). Nagrodą w tym konkursie jest m.in. publikacja prac w specjalnie wydawanym z tej okazji almanachu.
- Konkursie na szkolną gazetę z dodatkiem ekologicznym (w dziesięciu edycjach tego konkursu sześć razy zdobywaliśmy pierwsze miejsce).

Uczestniczymy też w innych konkursach, np.:

- Konkursach fotograficznych i plastycznych: „Cztery pory roku na Jurze”, „Żubry potrzebują Indian”, „Oskar dla reportera”, „Konkurs Fotografii Przyrodniczej FOTO –

EKO”, „Moja rzeka”, „Piękno przyrody”, „Fauna i flora w obiektywie”, „Las jest w nas”, „Moje najpiękniejsze miejsce w przyrodzie”, „Eko – Planeta”, „Fotoreportaż z wakacji”.

- Konkursie dendrologicznym.
- Konkursie „Mieszkam w województwie śląskim” organizowanym przez Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego.
- Olimpiadzie Wiedzy Ekologicznej.

ZS im. W. S. Reymonta jest organizatorem konkursów, np.:

- Konkurs na projekt krawata z przyrodniczym motywem dekoracyjnym.

*Projekt krawata
z przyrodniczym motywem dekoracyjnym*

- Konkurs na projekt „Motyw liścia w ubiorze” (w konkursie, oprócz uczniów naszej szkoły, brali udział uczniowie kilku gimnazjów).
- Konkurs plastyczny „Nie tylko psy i koty, czyli jakie zwierzę może z nami zamieszkać”.
- Konkurs na ekologiczną torbę wielokrotnego użytku.

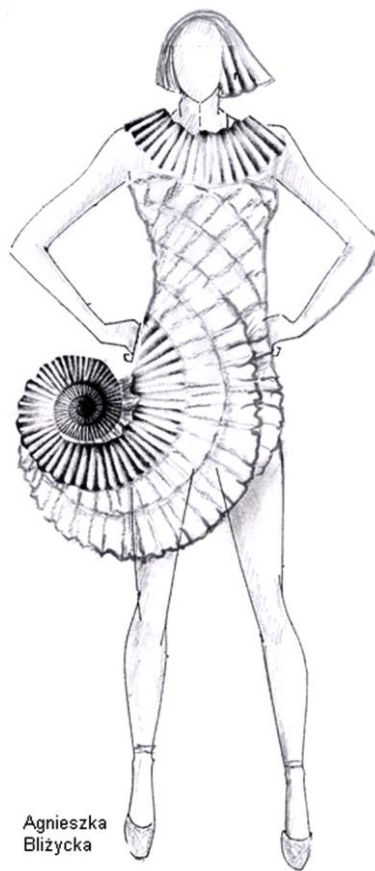
Uczniowski projekt ekotorby

Ekologiczne może być już wszystko. Tym bardziej torby wielokrotnego użytku na zakupy. Mają je supermarkety, księgarnie, sklepy spożywcze, odzieżowe. Ekologiczne torby rozpowszechniane są przez ekologiczne stowarzyszenia, fundacje.

O swoje naturalne torby postarał się też Reymont. Unikatowe, z „prawdziwych” tkanin, z przyrodniczymi motywami. Dziewczyny użyły do ich wyczarowania dziergane, malowideł, guzików, wstążek, haftów, aplikacji, sznurka. Powstała nietuzinkowa kolekcja, będąca dowodem tego, że użyteczna siatka na zakupy może być dziełem sztuki, sympatycznym dodatkiem do stroju, przyciągającym wzrok detalem. Może być przedmiotem intrygującym i kuszącym, wszak nosimy w nim nasze skarby: sklepowe zdobycze, dokumenty, podarunki dla innych.

- Konkurs na projekt ubioru „Amonitowa zwiewność”.

Projekty powstały pod okiem Anny Ujmy. Skamieniałość – zwiewna? Otóż tak. Amonit – falbanka, torebka, godet, kapelusz, żabot, kryza. Godną pozazdrosczenia fantazję mają nasze szkolne projektantki.

Agnieszka
Bliżycka

Projekt „Amonitowa zwiewność”

- Konkursy na prezentację multimedialną, np.: „Drzewa”, RE:ymontowskie wycieczki”, „Przyroda Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej”.

Nasza szkoła otrzymała wyróżnienie Fundacji Ekologicznej „Silesia” w konkursie „Na najlepiej prowadzoną edukację dla zrównoważonego rozwoju w placówkach oświatowo-wychowawczych województwa śląskiego”.

PROJEKTY I KOLEKCJE UBIORÓW Z WYKORZYSTANIEM MOTYWÓW PRZYRODNICZYCH

Uczniowie klas technikum odzieżowego projektują ubiory i przygotowują kolekcje, w których często wykorzystują motywy przyrodnicze. Tak powstały m.in. następujące kolekcje:

- Kolekcja „Żywioly”.

Żywioly – to one niosą życie i śmierć, fascynują. Nie tylko swoją potęgą, ale i subtelnością, niezbędnością, nieprzewidywalnością. Urzekają pisarzy, poetów, malarzy, kompozytorów, rzeźbiarzy, projektantów.

Jak uchwycić naturę żywiołów w stroju? Jak sprawić, by suknia płuęła, płuęła morską falą, frunęła bez powiewu wiatru, dawała poczucie niezauważalnego stąpania po ziemi? Projektantki i projektanci z Reymonta to potrafia! Podstawą jest odpowiednio dobrana tkanina, zarówno pod względem faktury, grubości i surowca, z którego została wykonana, jak i kolorystyki. Lekki muślin, przezroczysty szyfon, lejący się jedwab lub sztywny džins i inne odmiany bawełny. Druga ważna rzecz to krój i zdobienia. Jeśli chcemy podkreślić lekkość i miękkość, zastosujemy marszczenia, fałdy, falbanki, kliny, treny, dzęty, woalki, tiule, pióra, siatki. Gdy zależy nam na surowości stylu, ograniczymy detale, kieszenie i klapy, które będą miały geometryczne kształty, dodamy pagony i stójkę.

Pomimo tych wszystkich akcesoriów efekt nadal byłby mierny, gdyby nie wyobraźnia oraz wiedza, umiejętność i profesjonalizm twórców.

- Kolekcja „Blżej natury”. Ubiory uszyte z tkanin z włókien naturalnych, biżuteria wykonana z drewna przez uczniów naszej szkoły oraz uczniów z zaprzyjaźnionej szkoły z Kleve podczas wymiany młodzieży w roku 2009.
- Kolekcja „Z odpadów” – wykorzystanie folii, papieru, kapsli, płyt CD.
- Projekty ubiorów „Zwierzęce desenie”.
- Projekty ubiorów „Jesień”.

„CZWARTA WŁADZA Z KLASĄ. SZKOLNY KONCERN MEDIALNY”

Zespół Szkół im. W.S. Reymonta w roku szkolnym 2009/2010 brał udział w projekcie „Czwarta władza z klasą. Szkolny koncert medialny”.

W skład zespołu redakcyjnego wchodzili: redaktor naczelny, PR-owiec, tłumacz, grafik, informatyk, dziennikarz. Opiekunem grupy młodzieży była Beata Pusz.

I edycja projektu, w której braliśmy udział, obejmowała 54 szkoły z województw: małopolskiego, śląskiego i podkarpackiego.

Zadaniem zespołu było utworzenie profesjonalnego internetowego koncertu medialnego w języku polskim i angielskim. Aby zdobyć umiejętności niezbędne do realizacji tego przedsięwzięcia uczniowie uczestniczyli w warsztatach i spotkaniach z dziennikarzami oraz korzystali ze specjalnie opracowanych podręczników. Zdobyli ciekawe doświadczenia w zakresie dziennikarstwa, technologii informacyjno-komunikacyjnych, języka angielskiego oraz przedsiębiorczości.

Najbardziej spektakularnym etapem projektu był konkurs. Nasz zespół otrzymał wyróżnienie i tym samym znalazł się w gronie 8 finalistów.

Projekt „Czwarta władza z klasą. Szkolny koncert medialny” współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Społeczny) pod nadzorem Ministerstwa Edukacji Narodowej. Liderem projektu była Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie, a partnerami Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie oraz Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA w Gliwicach.

Udział w projekcie przyniósł wiele korzyści. Oto one:

1. Doskonały okazał się pomysł połączenia doświadczeń szkoły w dziedzinie mody i ekologii. Nawiązanie tematyki portalu do profilu szkoły (odzieżownictwo, fryzjerstwo) oraz osiągnięć uczniów na polu edukacji ekologicznej (w tym redagowania od 8 lat szkolnego czasopisma ekologicznego „Głos Natury”) i w konkursach projektowania ubiorów.
2. Na początku naszego udziału w projekcie poszczególnym osobom zostały przypisane określone role (redaktor naczelny, dziennikarz, PR-owiec, tłumacz, informatyk, grafik). W czasie trwania konkursu role wymieszały się, a także okazało się, że chcą z nami współpracować inni uczniowie szkoły.
3. Zamieszczone na stronie artykuły, wywiady, reportaże świadczą o szerokiej współpracy ze środowiskiem kulturalno-usługowym Częstochowy (media, Muzeum Częstochowskie, zakłady fryzjerskie, sklepy z używaną dzieżą).
4. Do prac redakcyjnych włączyli się rodzice, którzy wspierali zespół w wyjazdach na warsztaty, udostępnili lokal własnej firmy oraz urządzenia informatyczne, pomagali w pozyskiwaniu sponsorów oraz sami byli sponsorami przedsięwzięcia.

Zespół redakcyjny Ekomodnych po ogłoszeniu wyników konkursu na szkolny portal medialny

5. W trakcie trwania projektu podczas zajęć warsztatowych w Gliwicach oraz prac redakcyjnych na miejscu uczniowie nabyli lub doskonalili umiejętności:
 - dziennikarskie (przygotowywanie poszczególnych form dziennikarskich, zasady wyboru zdjęć, dobór tytułów artykułów),
 - informatyczne (obsługa programów do tworzenia gazet internetowych oraz programów graficznych),
 - interpersonalne (uczniowie uczyli się przezwyciężać własną nieśmiałość, nabrali pewności siebie w kontakcie z mikrofonem i kamerą, stali się bardziej otwarci w stosunku do innych, doskonalili umiejętność autoprezentacji, asertywności, współpracy w zespole, planowania i organizacji, odpowiedzialności za wspólne dzieło),
 - w zakresie przedsiębiorczości (zarządzanie zespołem, tworzenie harmonogramu działań, pozyskiwanie sponsorów, przygotowanie i rozpropagowanie wizytówek, kontakty z mediami),
 - w zakresie posługiwania się językami obcymi (portal musiał zawierać teksty w języku polskim i angielskim).
6. Dzięki udziałowi w projekcie możliwy był rozwój osobisty członków grupy poprzez kontakt z ciekawymi ludźmi (dr Jarosław Gowin, red. Zbigniew Rudnicki, red. Maciej Górnicki, red. Rafał Romanowski) oraz z rówieśnikami z innych szkół.
7. Wielkim walorem projektu była możliwość uczestniczenia w nim oraz zaprezentowania się uczniom o różnych uzdolnieniach i zainteresowaniach (np. dziennikarstwo, fotografowanie, plastyka, informatyka, język obcy, moda, projektowanie ubiorów, ekologia, przyroda).
8. Bardzo pozytywnym efektem jest uzyskanie wyróżnienia w konkursie, co pozwoliło uwierzyć młodzieży, że sukces jest możliwy.
9. Godna podziwu jest determinacja uczniów w uczestniczeniu w sobotnich wyjazdach na warsztaty do Gliwic, wcześniej rano, w niełatwą przecież zimę (2011). Każdy wyjazd przynosił owoce w postaci entuzjazmu, nowych pomysłów, motywacji i zapału do dalszej pracy.

Udział w projekcie był kształcącą przygodą zarówno dla uczniów, jak i dla opiekuna.

W pracach nad stroną internetową zespół redakcyjny wspierała dyrekcja szkoły oraz nauczyciele.

EDUKACJA EKOLOGICZNA W TERENIE

Edukacja ekologiczna nie może obyć się bez lekcji w terenie.

Wspólnie z uczniami została opracowana ścieżka dydaktyczna „Wokół RE:ymenta”. Nasza szkoła położona jest w bardzo ciekawym miejscu, jeśli chodzi o edukację przyrodniczą. Tuż obok, w nurcie Warty kończy bieg Stradomka, nieopodal jest staw Szwedego, za progiem szkoły znajdują się budowle związane z wodą, zielenią się ogródki działkowe i Park Piastów. Wszędzie widać wpływ środowiska naturalnego na działalność człowieka i odwrotnie: lokalizacja zakładów przemysłowych, szlaki komunikacyjne, wykorzystanie różnych surowców w budownictwie i przemyśle włókienniczym. Ścieżką dydaktyczną wokół szkoły uczniowie wędrują już kilkanaście lat, ale ciągle wprowadzane są na niej zmiany, bo zmienia się krajobraz i wykorzystanie przestrzeni.

W roku szkolnym 2010/2011 uczestniczyliśmy jako szkoła współpracująca w projekcie realizowanym przez ZS im. C.K. Norwida „Regionalne projekty badawcze GLOBE”. Ścieżka dydaktyczno-badawcza „Wpływ regulacji koryta rzeki Warty na odcinku Jaskrów – Mirów na różnorodność roślinności przybrzeżnej ze szczególnym uwzględnieniem drzew i krzewów” była opisana w „Częstochowskim Biuletynie Oświatowym” nr 3/2011.

Uczniowie prowadzą badania na ścieżce dydaktyczno-badawczej Jaskrów – Częstochowa

Corocznie organizowany jest rajd pierwszaków do kamieniołomu „Kielniki”. To wyjątkowo miła okazja do poznania się nawzajem i do poznania przyrody naszego regionu.

WSPÓLPRACA Z INSTYTUCJAMI

I ORGANIZACJAMI PODEJMUCYMI PROBLEMATYKĘ EKOLOGICZNA

Do organizacji, z którymi współdziałamy należą m.in.:

- Zarząd Okręgu Ligi Ochrony Przyrody w Częstochowie oraz Szkolne Koła LOP w Częstochowie i okolicy.
- Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”, Łódź.
- Stowarzyszenie na rzecz Ekorozwoju „Agro – Group”, Białystok.
- Fundacja GAP Polska, Warszawa.
- Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski; w ramach tej współpracy braliśmy udział w projekcie „Rozpal niepokój o Ziemię”, którego efektem było przygotowanie kilkunastu prac metodą projektu.
- Stowarzyszenie Ekologiczno-Kulturalne „Klub Gaja”; w ramach tej współpracy uczestniczymy w kilku akcjach, trenerzy Stowarzyszenia zorganizowali na terenie szkoły warsztaty „Kupuj odpowiedzialnie. Twoje pieniądze kształtują świat”.

- Polska Akcja Humanitarna; przeniesienie na grunt szkoły projektu „Modnie i etycznie”.
- Muzeum Częstochowskie.
- Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii – udział w projekcie „Moja szkoła chroni klimat Ziemi”.
- Koncern Energetyczny Fortum; przyjazd do szkoły trenera projektu „Gra Energetyczna” i przeprowadzenie warsztatów na temat racjonalnego wykorzystania energii.
- Centrum Edukacji Obywatelskiej; udział w programie „Edukacja globalna z klasą”.
- Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków OTOP, Poznań, Częstochowa; udział w programie edukacyjnym „Przyroda wokół nas – ptaki”.
- Ruch Inicjatyw Społeczno-Ekologicznych „Przytulnia”.
- Organizacja Odzysku Reba.
- Fundacja Ekologiczna „Silesia”.

Współpraca z organizacjami pozwala rozszerzyć krąg naszych zainteresowań i działań, umożliwia uczestniczenie w konkursach, warsztatach, daje szansę na zdobywanie różnorodnych materiałów przydatnych w edukacji ekologicznej (książki, czasopisma, gry dydaktyczne, filmy, dostęp do zasobów internetowych), jest okazją do wymiany doświadczeń.

INNE DZIAŁANIA

Zakres naszych działań jest jeszcze szerszy.

- W naszej szkole trzykrotnie zorganizowaliśmy podsumowanie regionalnego konkursu na najlepiej działające Szkolne Koło Ligi Ochrony Przyrody oraz czterokrotnie podsumowanie regionalnego etapu konkursu „Mój Las”. Przygotowanie takich uroczystości daje okazję do zaangażowania wielu uczniów i nauczycieli we wspólne działania. Przynosi też ogromną satysfakcję.
- Organizujemy wystawy na terenie szkoły, np.: „Skarby przyrody”, „Pamiętki z podróży”, „Drzewka szczęścia”, „Zapomniane i zagadkowe wyroby z drewna”. Ekspozycje przynoszą uczniowie, nauczyciele, inni pracownicy szkoły. W ich poszukiwanie włączają się rodzice.
- Zbieramy makulaturę i zużyte baterie. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży makulatury przeznaczamy na akcję Klubu Gaja „Zbieraj makulaturę – ratuj konie” oraz akcję UNICEF „Podaruj dzieciom czystą wodę!”
- Organizujemy sesje popularnonaukowe z okazji Dnia Ziemi.

Na te spotkania młodzież przygotowuje prace metodą projektów, opracowuje inscenizacje, dekoracje, teksty w językach obcych, filmy, prezentacje multimedialne. Przykładowe tematy sesji: „Ziemia odzyskana”, „Rzeki”, „Mnie ta ziemia od innych droższa”, „W obłędzie ulic chodząc”, „Moda i przyroda”, „Pożary lasów”.

- Przeprowadzamy na terenie szkoły akcje: „Sprzątanie Świata”, „Dzień Praw Zwierząt”, „Dzień Ziemi”, „Teraz Wisła”, „Zwierzę nie jest rzeczą”, „Zaadoptuj rzekę”, „Święto Drzewa”, „Pełna miska dla schroniska”, „Dzień bez Samochodu”, „Święto Polskiej Niezapominajki”.
- Dużym osiągnięciem było zainicjowanie przez uczennicę technikum likwidacji dzikiego wysypiska śmieci obok kamieniołomów w dzielnicy Zawodzie. Akcja ta przebiegała przy współudziale Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Urzędu Miasta Częstochowy. Dwukrotnie starannie wysprzątałyśmy teren, zostały postawione słupki uniemożliwiające wjazd samochodów oraz tablice „Zakaz wysypywania śmieci”. I chociaż odpady pojawiły się znowu, takie inicjatywy wynikające z troski młodych ludzi o środowisko, są potrzebne.
- W naszych działaniach wspierają nas rodzice. Uczestniczą w sesjach z okazji Dnia Ziemi, sponsorują wydawanie szkolnej gazetki ekologicznej, pomagają w zbiorce makulatury, pomagają zorganizować posumowania konkursów na terenie szkoły, przygotowują prelekcje dla młodzieży (np. na temat owadów czy zwiedzanych miejsc).
- W szkolnym patio pielęgnujemy zieloną salę, wymarzone miejsce na edukację w ciepłe dni, a każdego dnia cieszące oko swym pięknem zmienności w rytm pór roku.

PODSUMOWANIE

Co zmieniło się w naszej, uczniów i nauczycieli świadomości ekologicznej wskutek tych wszystkich działań?

Wykonanie zielnika, mistrzowska deklamacja wiersza o tematyce przyrodniczej, przygotowanie projektu szkolnego ogródka, zrobienie zdjęć w plenerze, uszycie stroju z odpadów na szkolny pokaz mody, napisanie opowiadania o lesie czy wiersza o deszczu, namalowanie gór albo stawu Szwedego, chwila zastanowienia przed wyrzuceniem słoika po majonezie do zbiorczego kontenera na śmieci, wzruszenie na widok wiewiórki przebiegającej parkową aleją, zachwyty nad poranną mgłą i śpiewem ptaków, uchronienie ślimaka przed śmiercią pod ludzkim butem, wykorzystanie do maksimum kartek w szkolnym zeszytach, przejście pieszo odległości dwu przystanków dzielących nas od szkoły. Celowe wybory i działania intuicyjne, sprawy drobne, codzienne.

Zwróćmy uwagę na fakt: jak często uświadamiamy sobie, że te działania wiążą się z wrażliwością na środowisko naturalne i dbaniem o nie? Czy ważne jest, aby to sobie uświadamiać? Wydaje się, że potrzebne są zarówno zaplanowane działania, jak i spontaniczne reakcje. Pierwsze – zapewniają ciągłość, systematyczność, całościowość, drugie – wnoszą duchowość, radość, świeżość.

Niewielu z nas i naszych uczniów będzie decydentami, niewielu będzie rozwiązywało sprawy globalne. Ale każdy z nas rozwiązuje sprawy lokalne, które składają się na większe. Każdy z nas może i powinien dokonywać wyborów wśród propozycji, ofert, reklam. A to zależy od naszej świadomości.

W podejściu do środowiska nasza szkoła stawia na świadomą intuicję.

Beata Pusz